

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027
<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/529>

Materiál v pripomienkovom konaní do 06.10.2021

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie na základe úlohy B.1. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 71 z 2. februára 2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 (ďalej len "SK RIS3 2021+") je aktualizáciou stratégie Poznatkami k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky a predstavuje strategický dokument určujúci ciele, systém politík a opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií (ďalej len „VVal“) v tých sektoroch ekonomiky SR, ktoré majú najväčší potenciál transformácie smerom k činnostiam a aktivitám s vyššou pridanou hodnotou a zároveň disponujú dostatočnou výskumnou a inovačnou kapacitou. SK RIS3 2021+ predstavuje základný rámec pre rozvoj ekosystému VVal v SR, definuje opatrenia a nástroje na dosiahnutie strategických cieľov a slúži ako východisko k nastaveniu kontinuálnych procesov, ktoré budú prispievať k vytváraniu efektívneho systému podpory VVal. SK RIS3 2021+ je zároveň základným dokumentom, ktorý určuje obsahové zameranie podpory z fondov politiky súdržnosti Európskej únie pre obdobie 2021 - 2027 pre oblasť VVal a koncentráciu zdrojov týkajúcich sa tejto oblasti.

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 (ďalej len "SK RIS3 2021+") je aktualizáciou stratégie Poznatkami k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky a predstavuje strategický dokument určujúci ciele, systém politík a opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií (ďalej len „VVal“) v tých sektoroch ekonomiky SR, ktoré majú najväčší potenciál transformácie smerom k činnostiam a aktivitám s vyššou pridanou hodnotou a zároveň disponujú dostatočnou výskumnou a inovačnou kapacitou. RÚZ k návrhu predkladá nižšie zvedené zásadné pripomienky

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka - Manažérske zhrnutie, strana 7, tretí odsek, tretia veta

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„Najväčšia slabina aktuálneho stavu VVal súvisí s dlhodobým nedostatočným a nesystémovým financovaním VVal ovplyvneným nekonzistentnými politickými rozhodnutiami a únikom mozgov a odlivom odborníkov, vrátane výskumných pracovníkov do zahraničia.“

Odôvodnenie

Navrhujeme prehodnotenie priorit, nakoľko z pohľadu ZPVVO je väčšou slabinou nedostatočné a nesystémové financovanie, ako únik mozgov.

2. Zásadná pripomienka - Všeobecne k bodu 1.2. Základný ekonomický výhľad, tretí odsek, tretia veta

Vítame skutočnosť, že cieľom Stratégie je najmä podpora MSP, máme však za to, že Stratégia by sa mala sústrediť na všetky typy podnikov, vzhľadom k tomu, že medzi veľkými podnikmi a MSP podnikmi je výrazná vzájomná spolupráca. Veľké podniky zamestnávajú veľký počet zamestnancov od vysokoškolského vzdelania až po najnižšiu formu vzdelania a zároveň už disponujú určitými výskumno-vývojovými skúsenosťami a kapacitami – majú potenciál na realizáciu VV a inovačných činností. Veľké podniky dávajú prácu malým a stredným podnikom, ktoré sú úzko prepojené práve na spoluprácu s veľkými podnikmi.

3. Zásadná pripomienka - k bodu 1.2. Základný ekonomický výhľad, strana 13, druhá veta – zásadná pripomienka,

Navrhujeme časť:

„Rok 2019 bol pre MSP zároveň aj posledným rokom úspešnej dekády, pre ktorú bolo charakteristické zvyšovanie výkonnosti sektora MSP. Je preto snaha zvýšiť ukotvenosť pobočiek MNC v SR tým, že čoraz väčší počet dodávateľov bude z radov domácich firiem.“ upraviť nasledovne:

„Podpora všetkých veľkostných kategórií podnikov ale aj špecificky podpora rozvoja spolupráce veľkých a malých a stredných podnikov vytvorí predpoklady ďalšieho ekonomického rastu. Medzi prioritami bude aj zvýšenie ukotvenosti pobočiek MNC v SR tým, že čoraz väčší počet dodávateľov bude z radov domácich firiem.“

zároveň uvedené navrhujeme ako začiatok samostatného nového odseku.

Odôvodnenie:

V nadväznosti na prechádzajúce pripomienky navrhujeme spresnenie časti kapitoly

4. Zásadná pripomienka - k bodu 1.2. Základný ekonomický výhľad, strana 14

Navrhujeme vetu:

„Podiel priemyslu na HDP v SR je v porovnaní s ostatnými krajinami OECD vyšší.“ upraviť nasledovne:

„Slovensko má jeden z najvyšších podielov priemyslu na HDP v rámci EU.“

Odôvodnenie:

Uvedené jasne zobrazuje postavenie priemyslu v rámci ekonomiky Slovenska a porovnania s EU.

5. Zásadná pripomienka - k bodu 1.5. Analýza SWOT, strana 21, slabé stránky,

Navrhujeme bod:

„Nedostatočné právomoci a potrebná kvalifikácia, spojená s ochotou vrcholových manažérov k preberaniu rizík súvisiacich s pridávaním aktivít v podnikovom vývoji k aktivitám podnikov na Slovensku“

upraviť nasledovne:

„Nedostatočná aktivita MNC v oblasti VVaI na Slovensku“

Odôvodnenie:

Uvedené znenie podľa nášho názoru lepšie vyjadruje popis skutočného stavu.

6. Zásadná pripomienka - k bodu 2.1. Vízia stratégie, strana 28, druh odsek, posledná veta,

Navrhujeme doplnenie nasledovne:

„Navrhovanie, schvaľovanie a zverejňovanie výziev bude rýchle, účinné a transparentné, za účasti partnerov.“

Odôvodnenie

Uvedené navrhujeme ako zdôraznenie participatívneho procesu.

7. Zásadná pripomienka - všeobecne k bodu 2.2. Ciele stratégie

Navrhujeme k cieľom uvedeným v tejto časti Stratégie doplniť merateľné ukazovatele a časové rámce splnenia cieľov, vzhľadom k tomu, že aktuálne nie je možné vyhodnotiť dosiahnutie uvedených cieľov.

8. Zásadná pripomienka - k bodu 2.2. Ciele stratégie, strana 30, , čiastkový strategický cieľ 1.3.,

Navrhujeme doplniť nasledovne:

„1.3 Zvýšiť výdavky na jedného výskumníka, ako aj výdavky na študenta STEM o 50 % (bez inflácie) do roku 2027“.

Odôvodnenie:

Uvedené vnímame ako základný predpoklad zvyšovania kvality ľudských zdrojov.

9. Zásadná pripomienka - bodu 2.2. Ciele stratégie, strana 30, čiastkový strategický cieľ 3.1,

Navrhujeme upraviť nasledovne:

„3.1 Zvýšiť podiel celkových výdavkov na VaV minimálne na priemeru V4 z HDP do roku 2024, s cieľom dosiahnuť podiel výdavkov na úrovni priemeru EÚ z HDP do roku 2030. V rámci zvyšovania musí pomer výdavkov medzi súkromným a verejným financovaním dosiahnuť pomer 3:2 v súlade s priemerom EÚ“

Odôvodnenie:

Uvedené znenie vnímame ako jasnejšie definovanie základných cieľov, z pohľadu ich vývoja v rámci EÚ.

10. Pripomienka - všeobecne k bodu 2.3. Súlad s národnými stratégiami a EÚ iniciatívami – Prepojenie stratégie SK RIS3 2021+ s iniciatívami EÚ

Navrhujeme názvy strategických dokumentov zjednotiť do slovenského jazyka.

11. Zásadná pripomienka k bodu 2.3. Prepojenie stratégie s národnými stratégiami

Navrhujeme znenie bodu 2.3. - Prepojenie stratégie s národnými stratégiami - Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 - Popis oblastí s presahom na stratégiu SK RIS3 2021+ (str. 33 Stratégie) nahradiť nasledovným znením: „Táto stratégia navrhuje modernizačný fond pre nízkouhlíkové projekty, čo možno chápať ako komplementárnu aktivitu k prioritnej oblasti 1-4: Zvyšovanie energetickej efektívnosti v hospodárstve, kde sa kladie dôraz na využívanie alternatívnych energetických nosičov, využívanie obnoviteľných zdrojov energie a nízkoemisných technológií a prioritnej oblasti 2-3: Dekarbonizácia a udržateľnosť mobility (vodík, batérie, biopalivá, biometán).“

Odôvodnenie:

Pre rýchlu a ekonomicky efektívnu dekarbonizáciu dopravy je potrebné využiť všetky dostupné technológie a zdroje a rovnako je potrebné posudzovať emisie GHG z celého životného cyklu palív a energetických nosičov. Je nevyhnutné, aby podpora bola zameraná na všetky spôsoby pohonu dopravných prostriedkov, ktoré prispievajú k zníženiu emisií skleníkových plynov, vrátane alternatívnych palív. Využitie alternatívnych palív, medzi ktoré patria napríklad biopalivá, biometán a iné, umožňuje okamžité a efektívne riešenia, ktorými je možné dosiahnuť širšiu implementáciu úspor emisií skleníkových plynov a vyšší stupeň ozelenenia v doprave.

12. Zásadná pripomienka k bodu 2.3. Prepojenie stratégie s národnými stratégiami, strana 35

Navrhujeme vypustenie súladu s Dlhodobým zámerom štátnej vednej a technickej politiky, pretože SR uvedené stratégiu schválenú nemá.

13. Zásadná pripomienka k . Systém riadenia, strana 36, prvý odsek, posledná veta

Navrhujeme zmeniť znenie poslednej vety „Dôležitým posunom v riadení VVal je vytvorenie centrálnej riadiacej štruktúry VVal v pôsobnosti Úradu vlády SR, ako aj zriadenie sekretariátu ako výkonného aparátu RVVTI a aj jej komisií (v súčasnosti SKS3).“ nasledovne:

„Dôležitým posunom v riadení VVal je vytvorenie centrálnej riadiacej štruktúry VVal v pôsobnosti Úradu vlády SR, ako aj definovanie kompetencií výkonného aparátu SKS3 ako sekretariátu RVVTI.“

Odôvodnenie:

Uvedené navrhujeme ako zosúladenie s platnou a účinnou RIS3, ako aj diskutovanými návrhmi v rámci pracovnej skupiny tvoriacej finálny text Stratégie RIS3 2021+ a diskusiami v SKS3, v súlade s Plánom obnovy.

14. Zásadná pripomienka - Všeobecne k bodu 3. Systém riadenia, druhý odsek

V súvislosti s negatívnymi skúsenosťami z predchádzajúcich období je v zmysle Stratégie nevyhnutné zaviesť pravidelné monitorovanie a hodnotenie vo vzťahu k cieľom a opatreniam Stratégie. Máme za to, že hodnotenie vo vzťahu k cieľom Stratégie nie je možné realizovať, ak sa nezadefinujú merateľné ukazovatele naplnenia cieľov v konkrétnom čase. Opatrenia síce majú merateľné ukazovatele, ale je potrebné nastaviť ich aj na ciele – nakoľko sa môže stať, že navrhnuté opatrenia nemusia byť dostatočné na naplnenie cieľov.

15. Zásadná pripomienka - k bodu 3.2. Princípy efektívneho riadenia VVal, strana 38, druhý odsek

Navrhujeme upraviť znenie nasledovne:

„Základné princípy reformy systému riadenia VVal prezentované v rámci RRP s ohľadom na existujúcu riadiacu štruktúru, pričom integruje aj nové elementy vyplývajúce z metodiky procesu podnikateľského objavovania, aby sa v

aktualizovanom systéme riadenia vhodne dopĺňali logika strategického, centralizovaného riadenia zhora-nadol a logika decentralizovaného objavovania v definovaných prioritných oblastiach zdola-nahor.“

Odôvodnenie:

Z pohľadu ZPVVO RRP nedefinuje celú reformu, len jej princípy.

16. Zásadná pripomienka - všeobecne k bodu 3.2. Princípy efektívneho riadenia VVal, šiesty odsek

Žiadame o uvedenie konkrétneho nadrezortného orgánu, ktorý bude zodpovedný za harmonizáciu, riadenie implementácie a realizáciu strategických dokumentov v oblasti VVal.

17. Pripomienka - všeobecne k bodu 3.3. Štruktúra riadenia VVal, prvý odsek, tretia veta

V rámci štruktúry riadenia VVal, by sa mala osobitná pozornosť upírať na rozvoj decentralizovaných riadiacich štruktúr a tým pádom na prevzatie zodpovednosti plynúcej z kontinuálneho EDP. Vzhľadom k tomu, že jedným z princípov uvedených v bode 3.2. Princípy efektívneho riadenia VVal je princíp strategickej centralizácie považujeme upriamenie pozornosti na rozvoj decentralizovaných riadiacich štruktúr za zmaťoché a v rozpore s princípom strategickej centralizácie.

18. Pripomienka – k bodu 3.3. Štruktúra riadenia VVal, strana 39,

Žiadame vysvetliť, resp. doplniť odsek o menovanie konkrétnej zodpovednej štruktúry

„Fondy EÚ majú v podmienkach SR významnú úlohu, pričom samotná implementácia Fondov EÚ a OP SK, bude zabezpečená osobitnou implementačnou štruktúrou prostredníctvom riadiaceho orgánu a jeho sprostredkovateľských orgánov“,

19. Pripomienka – bodu 3.3. Štruktúra riadenia VVal, strana 40,

Za poslednú vetu prvého odseku navrhujeme doplniť nasledovnú vetu:

„SKS3 ako sekretariát RVVTI spolu s jej novozriadeným výkonným aparátom zabezpečí splnenie jednej hlavných výziev VVal definovanej v RRP, konkrétne, neexistencia vlastných administratívnych kapacít SKS3, ako aj zriadenie analytickej nohy, ktorá bude vyhodnocovať efektívnosť, jednoduchosť alebo transparentnosť investovaných verejných zdrojov a nastavenia podporných nástrojov“

20. Zásadná pripomienka - k bodu 3.4. Systémové a legislatívne opatrenia

Navrhujeme znenie bodu 3.4. Systémové a legislatívne opatrenia – Opatrenie – Vypracovanie, aktualizovanie a komunikovanie dlhodobého plánu financovania aktivít VVal zo štátneho rozpočtu, Fondov EÚ a RRP – Časový rámec (str. 43 Stratégie) nahradiť nasledovným znením: „2Q 2022“.

Odôvodnenie:

Pokiaľ sa budú nové výzvy vyhlasovať až po prijatí dlhodobého plánu financovania aktivít VVal zo štátneho rozpočtu, Fondov EÚ a RRP, je termín 4Q 2022 príliš neskorým termínom.

21. Pripomienka - Všeobecne k bodu 3.4. Systémové a legislatívne opatrenia - Zabezpečenie legislatívy a vytvorenie systému pre zavedenie postdoktorandských pozícií na vysokých školách (str. 44 Stratégie)

V súvislosti so zabezpečením legislatívy a vytvorenia systému pre zavedenie postdoktorandských pozícií na vysokých školách navrhujeme zaviesť aj opatrenie na väčšiu podporu doktorandov. III. stupeň vysokoškolského štúdia trvá v našich podmienkach neúmerne dlho (3 – 5 rokov – tzn. štúdium končí minimálne v 27. rokoch života), pričom štipendijné pokrytie je veľmi nízke, takže nepokryje študentovi ani základné potreby – čo je dôvodom odchodu študentov na doktorandské študijné pobyty do zahraničia, kde následne študenti zostávajú. Možnými opatreniami na podporu doktorandov by mohlo byť napríklad:

- skrátenie dĺžky doktorandského štúdia – prezenčného i diaľkového,
- vyššie štipendia,
- flexibilné štúdium - možnosť zosúladenia rodinného života doktorandov s ohľadom na najlepší reprodukčný vek žien – tzn. možnosť štúdia popri materskej i rodičovskej dovolenke, čo umožní vyššie % žien vo vedeckých pozíciách.

22. Pripomienka k bodu 3.4. Systémové a legislatívne opatrenia, navrhujeme vypustenie opatrenia „Otvorený prístup k systému riadenia v oblasti stredoškolského vzdelávania pre zástupcov SK8 a asociácie stredných škôl“

RÚZ má za to, že cieľmi opatrení nemá byť definovanie vstupu konkrétnych záujmových združení a spolkov do rozhodovacích procesov, ale vytváranie legislatívnych predpokladov na lepšie riadenie v tomto prípade stredoškolského vzdelávania tak, aby sa zvýšila uplatniteľnosť absolventov vo vyštudovanom odbore.

23. Pripomienka k bodu 3.5.3. Komunikácia SK RIS3 2021+, Obrázok 4: Schéma odovzdávania informácií v komunikačnej stratégii na úrovni širšej verejnosti, strana 50,
navrhujeme upraviť obrázok v časti „Centrálne informačné miesta“ na „Centrálne informačné miesto“,

Odôvodnenie:

Z logiky veci vyplýva použitie jednej inštitúcie v prípade centralizácie akéhokoľvek procesu.

24. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.1. Ľudské zdroje a zručnosti, strana 54, časť Stav a perspektíva rozvoja zručností, prvý odsek,

Navrhujeme do vety „Môže za to najmä...“ doplniť:

„nevhodná štruktúra škôl a študijných odborov s prevládajúcimi humanitnými odbormi,“

Odôvodnenie:

Uvedené vnímame ako popis súčasného stavu vo vysokom školstve.

25. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.1. Ľudské zdroje a zručnosti, strana 54, časť Stav a perspektíva rozvoja zručností, druhý odsek,

navrhujeme za prvú vetu „Pre túto stratégiu...“ doplniť vetu:

„Zároveň sa javí ako nevyhnutné finančné zvýhodnenie a posilnenie študijných odborov a škôl v STEM odboroch vzdelávania.“

26. Zásadná pripomienka - Všeobecne k bodu 4.1.2. Financovanie VVal – Národné verejné financovanie (str. 57,58 Stratégie)

V súvislosti s problémom nedostatočného financovania záverečných aplikačných fáz projektov, ktoré sú spojené s komerčným využitím uvedených projektov považujeme za vhodné riešenie podporu zapojenia stredných a veľkých podnikov s možnosťou priamej účasti na výskume a vývoji (už od fázy výskumu) vyšším NFP, ktoré by následne vedeli prototypy a demonštračné aktivity realizovať vo svojich prevádzkach. Tieto podniky majú zároveň reálne skúsenosti – vedia výskum posunúť k reálnemu uplatneniu (čím sa obmedzia neefektívne vedecké „úlety“), pričom v niektorých prípadoch majú podniky vytvorené aj samostatné výskumné oddelenia. Doktorandi a postdoktorandi by sa takto mohli reálne zapojiť do projektov, ktorých synergickým výsledkom môže byť nielen samostatný výsledok, ale aj následná reálna zamestnateľnosť študentov v takomto podniku.

27. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.2. Financovanie VVal – Národné verejné financovanie (str. 57,58 Stratégie), prvý odsek, druhá veta

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„V programovom období 2014-2020 bolo financovanie VVal poznačené najmä problémami v implementácii OP Val a jeho zlúčením s OP Integrovaná infraštruktúra, ktoré spôsobilo nevyužitie časti dostupných zdrojov z EŠIF a rušenie kľúčových výziev na podporu dlhodobého strategického výskumu a podnikových výskumno-vývojových centier.“⁹⁹
Máme za to, že súčasné financovanie bolo poznačené najmä týmito okolnosťami, nie aj týmito okolnosťami.

28. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.2. Financovanie VVal – EŠIF a ostatné medzinárodné fondy, str. 56

V súvislosti s problémom nedostatočného financovania záverečných aplikačných fáz projektov, ktoré sú spojené s komerčným využitím uvedených projektov považujeme za vhodné riešenie podporu zapojenia stredných a veľkých podnikov s možnosťou priamej účasti na výskume a vývoji (už od fázy výskumu) vyšším NFP, ktoré by následne vedeli prototypy a demonštračné aktivity realizovať vo svojich prevádzkach. Tieto podniky majú zároveň reálne skúsenosti – vedia výskum posunúť k reálnemu uplatneniu (čím sa obmedzia neefektívne vedecké „úlety“), pričom v niektorých prípadoch majú podniky vytvorené aj samostatné výskumné oddelenia. Doktorandi a postdoktorandi by sa takto mohli reálne zapojiť do projektov, ktorých synergickým výsledkom môže byť nielen samostatný výsledok, ale aj následná reálna zamestnateľnosť študentov v takomto podniku.

29. Pripomienka k bodu 4.1.2. Financovanie VVal - Nepriama forma podpory financovania VVal (str. 60 Stratégie)

Materiál korektne uvádza príklady dobrej praxe v oblasti nepriamej podpory financovania. V tomto zmysle navrhujeme, aby jedno z nových opatrení nad rámec navrhovaných bolo „Aplikovať príklady dobrej praxe v oblasti nepriamej formy podpory VVal z krajín V4 v podmienkach SR“

30. Pripomienka - všeobecne k bodu 4.1.2. Financovanie VVal - Nepriama forma podpory financovania VVal (str. 61 Stratégie)

Jedným z cieľov Stratégie je nepriama podpora MSP prostredníctvom daňových stimulov, čo považujeme za neúčinný spôsob podpory. MSP tvoria mikropodniky s maximálne 10 zamestnancami. Administratívna náročnosť uplatnenia daňových stimulov – napr. superodpočet, či patentbox (samotná prihláška na patent – nehovoriac o nákladoch patentu) je tak náročná, že je pre tieto podniky nerealizovateľná. Týmto podnikom chýbajú dostatočné právne i ekonomické znalosti v danej problematike, nakoľko na to nemajú dostatočnú kapacitu.

31. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.4 Výskumná infraštruktúra, Využívanie existujúcej infraštruktúry, strana 62, druhá veta

Navrhujeme doplnenie nasledovne:

„Investície do infraštruktúry sa realizovali so zámerom podporiť spoluprácu medzi akademickou obcou a priemyslom a zaistiť efektívnejší transfer technológií a poznatkov medzi jednotlivými aktérmi VVal, k čomu však reálne naprišlo“.

Odôvodnenie:

Uvedené popisuje súčasný stav spolupráce, ktorý je dôsledkom nesplnených očakávaní.

32. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.4 Výskumná infraštruktúra, Financovanie existujúcej infraštruktúry, strana 63, prvá veta

Navrhujeme doplnenie nasledovne:

„Uplatnené pravidlá štátnej pomoci viedli k nedostatočnému využitiu strategických výskumných infraštruktúr počas predchádzajúceho aj súčasného programového obdobia“.

33. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.4 Výskumná infraštruktúra, Financovanie existujúcej infraštruktúry, strana 63, štvrtá veta,

Navrhujeme úpravu nasledovne:

„Táto otázka súvisí aj s nemožnosťou využívania výskumnej infraštruktúry súkromným sektorom.“

Odôvodnenie:

Máme za to, že sa jednalo o nemožnosť spolupráce a využívanie infraštruktúry, nie o obmedzenú možnosť.

34. Zásadná pripomienka k bodu 4.1.7 Priemyselná transformácia, Rekvalifikácia a adaptácia na zelenú ekonomiku, strana 70, posledná veta

Navrhujeme úpravu nasledovne:

„V slovenskom priemysle vo všeobecnosti chýbajú pracovné miesta zamerané na výskum a vývoj. Podľa Štatistického úradu SR, napríklad v automobilovom priemysle, pripadá na 175 tisíc pracovníkov v SR cca. 2400 pracovníkov vo výskume a vývoji.“

Formálna úprava.

35. Zásadná pripomienka k bodu 4.2. Súbor opatrení – 1. Zvýšiť kvalitu a dostupnosť ľudských zdrojov vo VVal v celom inovačnom ekosystéme na Slovensku, Zaviesť súbor opatrení zameraných na zamedzenie odchodu a zabezpečenie návratu slovenských výskumníkov zo zahraničia

Nesúhlasíme a nepovažujeme za dostatočné ak sa zapojí „navrátiliec“ len na dobu projektovej spolupráce.

36. Zásadná pripomienka k bodu 4.2. Súbor opatrení, – 2. Zlepšiť inovačnú výkonnosť a postavenie SR v medzinárodnom porovnaní, Rozšíriť systém inovačných poukazov pre podmienky slovenského systému VVal,

Navrhujeme upraviť prvú vetu nasledovne:

„Rozšírením programu poukazov tak, aby zodpovedal programu v porovnateľných krajinách, a rozšírením jeho pôsobnosti a objemu financovania môže mimo iné SR osloviť aj rozmanitejšie MSP a zvýšiť kapacitu okamžitej aj dlhodobej spolupráce na výskumných projektoch so súkromným sektorom a odborníkmi.“

Formálna úprava

37. Zásadná pripomienka k bodu 4.2. Súbor opatrení – 2. Zlepšiť inovačnú výkonnosť a postavenie SR v medzinárodnom porovnaní, Vytvoriť špecifické podporné nástroje na podporu startupov s prelomovými technológiami:

RÚZ nesúhlasí s tvrdením predkladateľa, že „...šancu na prerazenie v medzinárodnej konkurencii majú najmä startupy, ktoré disponujú unikátnymi a prelomovými technológiami alebo prístupmi, ktoré nie je možné jednoducho napodobniť“. RÚZ žiada o predloženie konkrétnej analýzy, ktorá zdokladuje jednak absorpčnú kapacitu týchto typov startupov v podmienkach SR, ako aj ich potenciál v podmienkach SR, tak aby bola jednoznačne zdokladovaná opodstatnenosť takto úzko špecifickej podpory.

38. Zásadná pripomienka k bodu 4.2. Súbor opatrení – 2. Zlepšiť inovačnú výkonnosť a postavenie SR v medzinárodnom porovnaní, Vypracovať národný model financovania udržateľnosti výskumných infraštruktúr a súbor kľúčových ukazovateľov výkonnosti (ďalej len "KPI") výskumnej infraštruktúry:

RÚZ nesúhlasí s predloženým návrhom opatrenia a žiada jeho zmeniť (aj popisu) nasledovne:

„Vypracovať podmienky na zabezpečenie udržateľného financovania výskumných infraštruktúr a zavedenie súboru kľúčových ukazovateľov výkonnosti (ďalej len "KPI") výskumnej infraštruktúry.“

„Model národného udržateľného financovania udržateľnosti výskumných infraštruktúr je podmienkou udržateľnosti a dlhodobého fungovania tejto infraštruktúry.“

Odôvodnenie:

V súčasnosti je fungovanie výskumnej infraštruktúry financované prevažne z výskumných projektov a čiastočne zo súkromných zdrojov a nepokrýva celú potrebu na udržateľnosť. Na národnej úrovni musí byť preto v nasledujúcom programovom období vytvorený systém zabezpečujúci udržateľné financovanie tohto vybavenia, ako aj motivačné podmienky pre spoluprácu so súkromným sektorom. Súbor KPI ukazovateľov bude slúžiť k ich analytickému posudzovaniu a hodnoteniu za účelom získania vstupov pre vecnú argumentáciu potrieb ďalšieho financovania výskumnej infraštruktúry. Zároveň, ako súčasť opatrenia, je potrebná inventarizácia infraštruktúry, zmapovanie súčasných potrieb a skutočného využívania výskumnej infraštruktúry. Využije sa aj systém periodického hodnotenia vedeckého výkonu vysokých škôl, verejných výskumných inštitúcií a perspektívne aj súkromných vedeckých inštitúcií.“

Z pohľadu RÚZ je téma financovania udržateľnosti opakovane predkladaná. RÚZ je toho názoru, že udržateľnosť ako taká je základnou súčasťou predložených projektov, na základe ktorých bola infraštruktúra budovaná a nemôže byť predmetom ďalšieho financovania z verejných zdrojov.

39. Zásadná pripomienka - Všeobecne k bodu 4.2. Súbor opatrení – 3. Zvýšiť prínos výskumu k hospodárskemu rastu prostredníctvom rozvoja kvality VVal

Navrhujeme zmeniť bodu 4.2. Súbor opatrení – 3. Zvýšiť prínos výskumu k hospodárskemu rastu prostredníctvom rozvoja kvality VVal – Opatrenie - Posúdiť účinky daňových stimulov na VVal so zreteľom na potreby MSP, mikropodnikov a jednotlivých podnikateľov (str. 75 Stratégie) nahradiť nasledovným znením: „Posúdiť účinky daňových stimulov na VVal so zreteľom na potreby veľkých podnikov, MSP, mikropodnikov a jednotlivých podnikateľov“.

Odôvodnenie:

Vítame skutočnosť, že cieľom Stratégie je najmä podpora MSP, máme však za to, že Stratégia by sa mala sústrediť na všetky typy podnikov, vzhľadom k tomu, že medzi veľkými podnikmi a MSP podnikmi je výrazná vzájomná spolupráca. Veľké podniky zamestnávajú veľký počet zamestnancov od vysokoškolského vzdelania až po najnižšiu formu vzdelania. Zároveň už disponujú určitými výskumno-vývojovými skúsenosťami a kapacitami – majú potenciál na realizáciu VV a inovačných činností. Veľké podniky dávajú prácu malým a stredným podnikom, ktoré sú úzko prepojené práve na spoluprácu s veľkými podnikmi.

40. Zásadná pripomienka k bodu 4.2. Súbor opatrení – 3. Zvýšiť prínos výskumu k hospodárskemu rastu prostredníctvom rozvoja kvality VVal

Navrhujeme zmeniť bodu 4.2. Súbor opatrení – 3. Zvýšiť prínos výskumu k hospodárskemu rastu prostredníctvom rozvoja kvality VVal – Opatrenie - Posúdiť účinky daňových stimulov na VVal so zreteľom na potreby MSP, mikropodnikov a jednotlivých podnikateľov – Časový rámec (str. 75 Stratégie) nahradiť nasledovným znením: „začiatok v roku 2022“.

Odôvodnenie:

Jedná sa pravdepodobne o formálnu chybu, vzhľadom k tomu, že Stratégia bola predložená do MPK v priebehu septembra 2021 a posudzovanie navrhovaného opatrenia sa má v zmysle Stratégie začať na začiatku roku 2021. Máme za to, že posudzovanie navrhovaného opatrenia by sa malo zosúladiť s termínom prijatia Stratégie.

41. Zásadná pripomienka - bodu 5.3. Identifikované domény inteligentnej špecializácie, Doména 1: Inovatívny priemysel pre 21. storočie,

Navrhujeme vypustiť nasledovnú vetu:

„Slovenský priemysel by mal priniesť výrazne viac riešení zameraných na oblasť verejného záujmu, akými sú najmä zlepšovanie kvality života obyvateľstva a bezpečnosť fungovania štátu v krízových situáciách“

Uvedené tvrdenie je predložené v kontexte, akoby si slovenský priemysel neplnil úlohy, ktoré má. Nie je nám zrejmá žiadna povinnosť, ktorú by si mal slovenský priemysel plniť. Sú nám zrejmé záväzky vo vzťahu ku kvalite životného prostredia, ale táto oblasť je riešená samostatne.

42. Zásadná pripomienka - K bodu 5.3. Identifikované domény inteligentnej špecializácie – zásadná pripomienka

V bode 5.3. Identifikované domény inteligentnej špecializácie – Doména 2: Mobilita pre 21. storočie (str. 80 Stratégie) navrhujeme nahradiť slová „alternatívnych pohonov“ slovami „nízkoemisných pohonov“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme nahradiť slová „alternatívny pohon“ slovami „nízkoemisný pohon“ a to z dôvodu zachovania technologickej neutrality pohonných ústrojenstiev. Pre rýchlu a ekonomicky efektívnu dekarbonizáciu dopravy je potrebné využiť všetky dostupné technológie a zdroje a rovnako je potrebné posudzovať emisie GHG z celého životného cyklu palív a energetických nosičov. Je nevyhnutné, aby podpora bola zameraná na všetky spôsoby pohonu dopravných prostriedkov, ktoré prispievajú k zníženiu emisií skleníkových plynov, vrátane alternatívnych palív. Využitie alternatívnych palív, medzi ktoré patria napríklad biopalivá, biometán a iné, umožňuje okamžité a efektívne riešenia, ktorými je možné dosiahnuť širšiu implementáciu úspor emisií skleníkových plynov a vyšší stupeň ozelenenia v doprave.

43. Zásadná pripomienka k bodu 5.3.2. Prioritné oblasti domény 2: Mobilita pre 21. storočie

V bode 5.3.2. Prioritné oblasti domény 2: Mobilita pre 21. storočie – Prioritná oblasť 2-3: Dekarbonizácia a udržateľnosť mobility (str. 87 Stratégie) navrhujeme nahradiť slová „dopravných prostriedkov s alternatívnym pohonom“ slovami „nízkoemisných dopravných prostriedkov“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme nahradiť pojem „dopravných prostriedkov s alternatívnym pohonom“ pojmom „nízkoemisných dopravných prostriedkov“ a to z dôvodu zachovania technologickej neutrality pohonných ústrojenstiev. Pre rýchlu a ekonomicky efektívnu dekarbonizáciu dopravy je potrebné využiť všetky dostupné technológie a zdroje a rovnako je potrebné posudzovať emisie GHG z celého životného cyklu palív a energetických nosičov. Je nevyhnutné, aby podpora bola zameraná na všetky spôsoby pohonu dopravných prostriedkov, ktoré prispievajú k zníženiu emisií skleníkových plynov, vrátane alternatívnych palív. Využitie alternatívnych palív, medzi ktoré patria napríklad biopalivá, biometán a iné, umožňuje okamžité a efektívne riešenia, ktorými je možné dosiahnuť širšiu implementáciu úspor emisií skleníkových plynov a vyšší stupeň ozelenenia v doprave.

44. Zásadná pripomienka k bodu 5.3.2. Prioritné oblasti domény 2: Mobilita pre 21. storočie

V bode 5.3.2. Prioritné oblasti domény 2: Mobilita pre 21. storočie – Prioritná oblasť 2-3: Dekarbonizácia a udržateľnosť mobility (str. 87,88 Stratégie) navrhujeme nahradiť slová „alternatívny pohon“ vo všetkých tvaroch slovami „nízkoemisný pohon“ vo všetkých tvaroch.

Odôvodnenie:

Navrhujeme nahradiť slová „alternatívny pohon“ vo všetkých tvaroch slovami „nízkoemisný pohon“ vo všetkých tvaroch a to z dôvodu zachovania technologickej neutrality pohonných ústrojenstiev. Pre rýchlu a ekonomicky efektívnu dekarbonizáciu dopravy je potrebné využiť všetky dostupné technológie a zdroje a rovnako je potrebné posudzovať emisie GHG z celého životného cyklu palív a energetických nosičov. Je nevyhnutné, aby podpora bola zameraná na všetky spôsoby pohonu dopravných prostriedkov, ktoré prispievajú k zníženiu emisií skleníkových plynov, vrátane alternatívnych palív. Využitie alternatívnych palív, medzi ktoré patria napríklad biopalivá, biometán a iné, umožňuje okamžité a efektívne riešenia, ktorými je možné dosiahnuť širšiu implementáciu úspor emisií skleníkových plynov a vyšší stupeň ozelenenia v doprave.

45. Zásadná pripomienka k bodu 5.3. Identifikované domény inteligentnej špecializácie, Prioritné oblasti domény Doména 3: Digitálna transformácia Slovenska – , strana 82, žiadame vypustiť vetu:

„Prikladom je vybudovanie superpočítača, ktorý po uvedení do prevádzky bude poskytovať svoju výpočtovú kapacitu pre verejné ako aj súkromné vývojové inštitúcie.“

Odôvodnenie

RÚZ žiada vypustiť konkrétne projektové zámery. Ak má byť predmetom podpory opakované vybudovanie superpočítača, žiadame predložiť konkrétnu a podrobnú analýzu využitia superpočítača Aurel, ktorý bol v čase inštalácie šiesty najvýkonnejší počítač na svete. Analýza by mala zdokladovať jeho využitie (% celkového časového využitia, objem získaných financií zo súkromných zdrojov – partnerov, výsledky v oblasti V&I, atď.).

46. Zásadná pripomienka k bodu 5.3.1. Prioritné oblasti domény 1: Inovatívny priemysel pre 21. storočie, Prioritná oblasť 1- 4: Zvyšovanie energetickej efektívnosti v hospodárstve, , strana 86,

Žiadame upraviť vetu:

„Inovácie v tejto prioritnej oblasti sú pre SR nevyhnutné, keďže jedným z dlhodobých energetických cieľov SR je znižovanie energetickej náročnosti ekonomiky, ktorá je definovaná ako podiel hrubej domácej spotreby energie na HDP. Priemysel má spomedzi všetkých odvetví najvyšší podiel na celkovej spotrebe energie.“

nasledovne:

„Inovácie v tejto prioritnej oblasti sú pre SR nevyhnutné, keďže Slovensko ako krajina s vysokou energetickou náročnosťou priemyslu má veľký potenciál v oblasti energetickej efektívnosti.“

Odôvodnenie:

RÚZ je toho názoru, že pôvodné znenie by sa mohlo zmätočne vysvetľovať ako snaha o utlmovanie priemyslu, čo nie je cieľom.

47. Pripomienka k bodu 5.3.3. Digitálna transformácia Slovenskej republiky, časť 3.2

Do systému podpory by mali byť zahrnutí aj tvorcovia dát, ktorí investovali dlhodobo do ich generovania a spracovania ako do komodity.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/529>